Evropský parlament
2019-2024

Výbor pro práva žen a rovnost pohlaví

2023/2066(INI)

28.9.2023

STANOVISKO

Výboru pro práva žen a rovnost pohlaví

pro Výbor pro zaměstnanost a sociální věci

ke snižování nerovností a podpoře sociálního začlenění dětí a jejich rodin v době krize
(2023/2066(INI))

Zpravodajka: Ewa Kopacz

NÁVRHY

Výbor pro práva žen a rovnost pohlaví vyzývá Výbor pro zaměstnanost a sociální věci jako příslušný výbor, aby do návrhu usnesení, který přijme, začlenil tyto návrhy:

1. konstatuje, že krize nezasahují obě pohlaví stejnou měrou a že sociální a genderové nerovnosti v celé EU se prohloubily v důsledku několika po sobě následujících krizí, jako je dopad pandemie COVID-19, útočná válka proti Ukrajině, katastrofy související se změnou klimatu a současný nárůst životních nákladů a nákladů na energie, a negativně ovlivnily děti a jejich rodiny, pokud jde o životní podmínky, příjmy a přístup k zaměstnání, zdravotnictví, vzdělání a dovednostem, bydlení, základním statkům a službám a pečovatelským a sociálním službám, tedy pokud jde o jejich obecné dobré životní podmínky;

2. zastává názor, že tzv. úsporná opatření (zahrnující významné omezení sociální podpory dětí a rodin, nárůst nezaměstnanosti, hromadné využívání nejistých pracovních míst a zvýšení daní) a rozpočtové škrty v reakci na finanční krizi v letech 2008–2013 prohloubily nerovnosti a hrály roli při zhoršování životních podmínek dětí;

3. zdůrazňuje, že současná krize životních nákladů vážně ohrožuje živobytí žen, jejich zdraví a dobré životní podmínky, neboť ženy a jejich rodiny jsou ohroženy tím, že nebudou schopny získat přístup k bydlení a že se sníží jejich kupní síla a schopnost zajišťovat si potraviny a rozšíří se energetická chudoba, sociální vyloučení a nerovnosti; zdůrazňuje, že ženy a děti čelící diskriminaci z důvodu příslušnosti ke dvěma či více skupinám se potýkají s dalšími překážkami při získávání přístupu k základním sociálním službám; zdůrazňuje, že je třeba věnovat zvláštní pozornost opatřením proti dopadům předpojatosti a přetrvávajících stereotypů při zajišťování přístupu k těmto službám a při řešení dopadů rodičovské chudoby, která vede k dětské chudobě; zdůrazňuje, že investice do opatření na podporu žen rovněž zlepšují životní podmínky dětí; v této souvislosti konstatuje, že rodiče samoživitelé jsou více ohroženi chudobou způsobenou krizí a s větší pravděpodobností přenesou chudobu z generace na generaci a že v 85 % rodin s rodičem samoživitelem je hlavou rodiny žena; vyzývá členské státy, aby podporovaly opatření sledování cen energie, dopravy a dalšího základního zboží s cílem snížit dopad nárůstu životních nákladů, a to především na ženy, děti a jejich rodiny;

4. připomíná, že pandemie COVID-19 přinášela dětem problémy, zejména pak dětem ve zranitelné situaci, jelikož narušila jejich každodenní režim a sociální vazby a zhoršila stávající nerovnosti mezi ženami a muži, zejména pokud jde o nárůst neplacené pečovatelské práce a nerovnováhy mezi pracovním a soukromým životem, a vedla ke dvojí zátěži mnoha žen, které často mají delší pracovní směny a dodatečnou povinnost neformální péče doma[1]; poukazuje na to, že v dobách krize jsou ženy, zejména ty, které jsou na trhu práce, neúměrně dotčeny svou socioekonomickou situací, jak tomu bylo během krize COVID-19, kdy 42 % žen ve věku 15–24 let, 34 % žen ve věku 25–39 let a 27–29 % žen ve věku 40–54 let a žen ve věku 55 let a starších nebylo schopno

[1] Usnesení Evropského parlamentu ze dne 5. července 2022 Směrem ke společným evropským opatřením v oblasti péče (Úř. věst. C 47, 7.2.2023, s. 30).

vykonávat placenou profesionální činnost tak, jak chtěly[2]; konstatuje, že neúměrnou část zátěže nesly ženy pracující na dálku, jejichž život byl ztížen nutností skloubit práci, péči o děti a domácí práce; zastává názor, že důsledky krize COVID-19 se promítly do míry nezaměstnanosti v členských státech, zejména pokud jde o ženy; domnívá se proto, že je nezbytné zabývat se rozměrem ženské chudoby při zvládání této situace a hledáním řešení; zdůrazňuje, že krize, jako byla pandemie COVID-19, zhoršily stávající nerovnosti, včetně služeb týkajících se sexuálního a reprodukčního zdraví a práv, a nastolily kritickou situaci, pokud jde o přístup k sexuálnímu a reprodukčnímu zdraví a právům;

5. zdůrazňuje, že změna klimatu neúměrně dopadá na ženy, které mají méně možností reagovat na klimatické, přírodní a environmentální katastrofy, a to v důsledku nerovného přístupu žen ke zdrojům, vzdělání, pracovním příležitostem, jakož i v důsledku převládajících sociálních a kulturních norem a nejrůznější diskriminace z důvodu příslušnosti ke dvěma či více skupinám, které čelí[3]; poukazuje na to, že klimatická krize a její dopady v této souvislosti prohlubují tyto nerovnosti již nyní a budou je prohlubovat i v budoucnu;

6. konstatuje, že úsilí o vytvoření skutečně rovnocenné společnosti, včetně politik rovnosti žen a mužů, v dobách krize často zaostává; vyzývá členské státy, aby upřednostnily politiky a investice, které zasáhnou proti nepříznivým dopadům těchto krizí na děti, ženy a jejich rodiny, včetně těch, které zajišťují přístup ke kvalitní péči, vzdělávání, zdraví nebo bydlení a chrání oběti genderově podmíněného násilí; zdůrazňuje význam systematického genderového hlediska pro analýzu problémů a jejich různých dopadů a pro nalézání celostních a spravedlivých řešení; bere na vědomí socioekonomické dopady pandemie COVID-19 a návazný nárůst všech forem násilí páchaného na ženách, jež je zdokumentováno v různých zprávách několika členských států během omezení volného pohybu osob v souvislosti s pandemií COVID-19 a po něm, které odhalilo znepokojivý nárůst domácího a genderově podmíněného násilí, včetně fyzického, psychologického a kybernetického; poukazuje na to, že to má dopad i na děti a že jsou rovněž ohroženy; poukazuje na to, že některým zranitelným kategoriím hrozí, že se stanou oběťmi násilí, například jde o žadatelky o azyl a komunitu LGBTQIA+; zdůrazňuje nutnost navýšit všechny zdroje, veřejné i soukromé, s cílem řešit situace, jež představují rizika pro děti, mladé lidi, starší lidi a osoby se zdravotním postižením, a podpořit skupiny ohrožené chudobou; vyzývá k posílení Evropského sociálního fondu plus (ESF+) za účelem upřednostnění boje proti chudobě a sociálnímu vyloučení; zdůrazňuje, že je třeba zvýšit financování akcí zaměřených na prevenci genderově podmíněného násilí a boj proti němu v rámci segmentu Daphne v programu Občané, rovnost, práva a hodnoty;

7. konstatuje, že v zájmu snížení těchto nerovností a podpory sociálního začleňování je zásadní vymýtit všechny formy diskriminace, zajistit dlouhodobé politiky a služby, které podporují přístup k důstojným pracovním místům a spravedlivým mzdám, odstraňují rozdíly v odměňování a důchodech, chrání před četnými příčinami chudoby a sociálního vyloučení, usnadňují rovné příležitosti pro návrat rodičů do práce a podporují

[2] Oddělení Evropského parlamentu pro sledování veřejného mínění, „Bleskový průzkum Eurobarometr 2022 – Ženy v době pandemie COVID-19“, březen 2022.
[3] Usnesení Evropského parlamentu ze dne 17. února 2022 o prioritách EU pro 67. zasedání Komise OSN pro postavení žen (Úř. věst. C 342, 6.9.2022, s. 276).

rovnováhu mezi pracovním a soukromým životem, včetně rovného přístupu pro všechny k cenově dostupným a kvalitním zařízením péče o děti a dlouhodobé péče, a rovné rozdělení pečovatelských a domácích povinností a povinností péče o děti mezi rodiči v rámci jedné rodiny; poukazuje na to, že předškolní vzdělávání jakožto součást kvalitní a profesionální péče o děti nejen umožňuje rodičům pracovat, ale také přispívá k sociálnímu a psychologickému vývoji dítěte; vyzývá členské státy, aby usilovaly o dosažení všeobecné zdravotní péče, jak ji definuje Světová zdravotnická organizace, a zaručily všem ženám prenatální a postnatální péči;

8. připomíná význam rovného rozdělení pečovatelských povinností v domácnosti, protože to umožní ženám s pečovatelskými povinnostmi lepší zastoupení na trhu práce a zlepšení jejich životních podmínek a sociálního začlenění; je si vědom toho, že genderové stereotypy a normy týkající se rozdělení pečovatelských povinností nejenže odrazují muže, aby se plně podíleli na rodičovství a obecněji na pečovatelských povinnostech, ale také jsou škodlivé pro ženy a jejich dobré životní podmínky a jsou nevýhodné pro jejich kariérní růst[4]; konstatuje, že osoby s pečovatelskými povinnostmi by měly mít rovněž právo požádat o pružné uspořádání pracovní doby v práci, jako je zkrácení pracovní doby, pružná pracovní doba a práce z domova; zdůrazňuje, že opatření k dosažení řádné rovnováhy mezi pracovním a soukromým životem jsou důležitá pro zajištění rovnoměrného rozdělení pečovatelských povinností mezi ženy a muže a pro řešení rozdílů v příjmech a zaměstnanosti; konstatuje, že dosažení rovnováhy mezi pracovním a soukromým životem závisí na dostupnosti a přístupnosti kvalitních pečovatelských služeb;

9. připomíná, že v roce 2021 v EU-27 27,9 % žen ve věku 25–49 let, které nejsou součástí pracovní síly, uvedlo, že hlavním důvodem, proč nehledají zaměstnání, je péče o děti nebo dospělé osoby, které potřebují péči[5]; poukazuje na to, že zvýšení zaměstnanosti žen rovněž přispěje k řešení výzev souvisejících se stárnutím obyvatelstva EU a ke zlepšení hospodářské stability členských států; připomíná, že genderová nerovnováha v oblasti péče a zaměstnanosti může vést k rozdílům ve výši důchodů žen a mužů a k vysokým rozdílům v míře chudoby ve vyšším věku; konstatuje, že rodiny s dětmi jsou více zasaženy nedostatkem přístupu na trh práce a příjmovými nerovnostmi; konstatuje, že zatímco procentuální rozdíl v míře zaměstnanosti bezdětných mužů a žen činí 1 %, u osob, které mají dítě mladší šesti let, činí 21 % a u osob se třemi dětmi dosahuje až 37 %[6]; domnívá se, že rodiny s rodičem samoživitelem, zejména matkami samoživitelkami, jsou více ohroženy chudobou nebo sociálním vyloučením (42,1 % oproti 29,6 % v domácnostech se dvěma dospělými a třemi nebo více dětmi), a to z důvodu feminizace chudoby, nadprůměrného podílu žen v nejistých zaměstnáních a zaměstnáních na částečný úvazek, nepřiměřeného času, který ženy věnují málo placené práci, přerušení kariéry, kterou ženy vykonávají, aby pečovaly o své děti nebo jiné

[4] Evropská komise, „Women's situation in the labour market“ (Situace žen na trhu práce), navštíveno dne 2. října 2023.
[5] Eurostat, tabulka databáze LFSA_IGAR, „*Inactive population not seeking employment by sex, age and main reason – Care of adults with disabilities or children and other family or personal reasons – from 15 to 64 years old*“ (Neaktivní obyvatelstvo nehledající zaměstnání podle pohlaví, věku a hlavního důvodu – péče o dospělé se zdravotním postižením nebo o děti a jiné rodinné nebo osobní důvody – od 15 do 64 let věku), poslední aktualizace dne 14. září 2023.
[6] Eurofound, „Život a práce v Evropě 2021“, Úřad pro publikace Evropské unie, Lucemburk, 9. května 2022, s. 73.

rodinné příslušníky, a rozdílů v odměňování žen a mužů[7]; zdůrazňuje význam návrhu dalších opatření na ochranu rodičů a pečujících osob před diskriminací a propuštěním, jak je uvedeno v právních předpisech týkajících se rovnováhy mezi pracovním a soukromým životem v rámci evropského pilíře sociálních práv; podporuje genderově vyvážené využívání pracovního volna z rodinných důvodů a pružných způsobů organizace práce;

10. vyzývá členské státy, aby zavedly komplexní soubor pravidel, která zakážou přetrvávající praxi dotazování žen při pracovních pohovorech, zda mohou být v jiném stavu nebo zda jsou v jiném stavu v době, kdy se ucházejí o danou práci; zdůrazňuje, že se jedná o formu pracovního obtěžování, a odmítá nátlak, který je na pracující matky vyvíjen;

11. zdůrazňuje významné přínosy žen v oblasti zaměstnanosti, kultury, vzdělávání, vědy a výzkumu; je si vědom zásadního zhoršení životních podmínek žen zaměstnaných v oblasti umění a kultury a v mikropodnicích a malých zemědělských a venkovských podnicích v důsledku nedostatečných investic do hospodářských a kulturních činností a podpory těchto činností;

12. domnívá se, že ženy jsou chudobou více ohroženy než muži a že boj proti chudobě žen je nejen důležitý sám o sobě, ale i kvůli svému zásadnímu významu v úsilí o snížení dětské chudoby; připomíná, že menstruační chudoba, čímž se rozumí omezený přístup k hygienickým výrobkům, se týká přibližně každé desáté ženy v Evropě; zdůrazňuje, že stud, neléčená bolest při menstruaci a tradiční diskriminace vedou k předčasnému ukončování školní docházky a k nižší docházce dívek ve škole a přítomnosti žen v zaměstnání; zdůrazňuje, že pochopení vazeb mezi menstruační hygienou a nemocností matek, úmrtností a neplodností, sexuálně přenosnými infekcemi / HIV a rakovinou děložního čípku je klíčem k odstranění nerovností v oblasti zdraví a může podpořit včasnou diagnózu a záchranu životů; konstatuje, že v roce 2021 bylo 24,4 % dětí (do 18 let) v EU (19,8 milionu) ohroženo chudobou nebo sociálním vyloučením; konstatuje, že v některých zemích toto číslo přesahuje 30 %; domnívá se, že pro děti, které vyrůstají v chudobě, je obtížnější uspět ve škole, udržet si zdraví a v pozdějším věku plně rozvinout svůj potenciál; konstatuje, že sociální investice do individuálních schopností během raného věku dítěte mají zvlášť velký přínos pro děti ze znevýhodněného prostředí; zastává názor, že podle Úmluvy OSN o právech dítěte, jejímiž signatáři jsou všechny členské státy EU, musí mít všechny děti právo na vzdělání, služby zdravotní péče, bydlení a ochranu, odpočinek a volný čas a vyváženou stranu, jakož i právo na účast na rozhodnutích, která se jich týkají, a na péči v rodinném prostředí;

13. vítá strategii EU v oblasti péče a revizi barcelonských cílů v oblasti předškolního vzdělávání a péče jakožto hlavní hnací síly účasti žen na trhu práce; poukazuje na význam takového kvalitního vzdělávání a péče v raném dětském věku s cílem bojovat proti nerovnostem a sociálnímu zvýhodnění pro děti a jejich rodiny[8]; vyzývá k přijetí souboru politik, programů a doporučení, jakož i k investicím na evropské úrovni s cílem

[7] Eurostat, „*1 in 4 children in the EU at risk of poverty or social exclusion*“ (Každé čtvrté dítě v EU je ohroženo chudobou nebo sociálním vyloučením), 28. října 2021.
[8] V roce 2021 v EU-27 27,9 % žen ve věku 25–49 let mimo pracovní sílu uvedlo, že hlavním důvodem, proč nehledají zaměstnání, je péče o děti nebo dospělé osoby, které potřebují péči (Eurostat 2021 – šetření pracovních sil).

uznat péči jako právo a základ naší společnosti; zdůrazňuje, že to vše by mělo zaujímat integrovaný, holistický a celoživotní přístup k péči, zvyšovat přitažlivost práce v odvětví péče, a to jak pro ženy, tak pro muže, a řešit diskriminaci a genderové rozdíly v tomto odvětví; zdůrazňuje však, že stávající kvalita a objem celoživotní péče a péče o děti je nedostatečná, zejména v raném dětství;

14. připomíná význam barcelonských cílů pro rok 2030, mezi něž patří, že nejméně 50 % dětí mladších tří let a nejméně 96 % dětí ve věku od tří let do věku zahájení povinné základní školní docházky by se mělo účastnit předškolního vzdělávání a péče; zdůrazňuje ústřední úlohu žen v důležitých oblastech veřejné sféry, jako je sociální zabezpečení, péče, vzdělávání a zdravotnictví, které jsou všechny pojivem našeho hospodářství a společnosti, ale v krizi jsou často prvními, které jsou postiženy škrty; zastává názor, že předškolní vzdělávání a péče mají rozhodující vliv na kognitivní rozvoj dětí, neboť se u dětí v prvních pěti letech jejich života rozvíjejí základní schopnosti, a že přístup ke kvalitnímu vzdělávání je základem pro pozdější úspěch v životě, pokud jde o vzdělávání, dobré životní podmínky, zaměstnatelnost a sociální integraci, a má významný dopad na sebeúctu; domnívá se, že péče o děti a předškolní vzdělávání hraje významnou úlohu při vyrovnávání socioekonomického postavení dětí ohrožených chudobou a při podpoře začlenění rodičů, zejména matek, na trhu práce; domnívá se, že inkluzivní vzdělávání se obrací na všechny žáky tím, že posiluje hodnotu učení a kulturní a komunitní hodnoty; konstatuje, že rozdíly ve vzdělávání dětí z různých socioekonomických prostředí se prohloubily; doporučuje, aby členské státy zaručily všem dětem všeobecný přístup k inkluzivnímu a kvalitnímu vzdělávání, ať už formálnímu nebo neformálnímu, veřejnému nebo soukromému, ve všech věkových kategoriích, které podpoří jejich emocionální, sociální, kognitivní a tělesný vývoj, zaručí dobré životní podmínky a zajistí, aby všechny děti mohly těžit z inkluzivního kvalitního vzdělávání, a maximalizuje tak dopad vzdělávacího systému, pokud jde o prosazování rovných příležitostí a prolomení cyklů vyloučení;

15. doporučuje, aby členské státy poskytly nezbytnou podporu k zajištění práva na kulturu, sport a volný čas a přístupu k otevřeným prostorám a zdravému životnímu prostředí pro všechny děti, zejména k zajištění spravedlivého a kvalitního přístupu v případě dětí žijících v chudobě, dětí z odlehlých oblastí, dětí se zdravotním postižením, dětí patřících k národnostním, etnickým, náboženským nebo jazykovým menšinám, dětí migrantů, dětí pohybujících se v rámci EU bez ohledu na jejich státní příslušnost a opuštěných dětí; připomíná právo na volný čas a účast na hrách a volnočasových aktivitách, jak je stanoveno v Úmluvě OSN o právech dítěte;

16. zdůrazňuje, že řešení rozdílů v odměňování a ve výši důchodů žen a mužů má pozitivní dopad na snižování chudoby a sociálního začleňování a je zásadní při dosahování genderové rovnosti; zdůrazňuje, že široce dostupné, kvalitní služby péče o děti, sociální péče a péče o domácnost jsou zásadní, protože pokud nebudou k dispozici nebo budou dostupné jen omezené, povede to k tomu, že ženy omezí účast na trhu práce nebo jej úplně opustí, aby se mohly věnovat neplaceným pečovatelským povinnostem; vyzývá k ambicióznímu provádění směrnice o transparentnosti odměňování[9] a k přijetí konkrétních opatření pro boj proti nejistým pracovním místům, chudobě pracujících,

[9] Směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2023/970 ze dne 10. května 2023, kterou se posiluje uplatňování zásady stejné odměny mužů a žen za stejnou práci nebo práci stejné hodnoty prostřednictvím transparentnosti odměňování a mechanismů prosazování (Úř. věst. L 132, 17.5.2023, s. 21).

horizontální a vertikální segregaci trhu práce a podhodnocování práce vykonávané většinou ženami, která by měla být přehodnocena a spravedlivě odměňována;

17. bere na vědomí důležitou úlohu rodiny v krizových situacích; poukazuje na význam odpovídající péče o děti, sociální péče a služeb péče o domácnost pro rodiče samoživitele, zejména pro ženy, neboť matky samoživitelky byly neúměrně zasaženy krizí COVID-19 a jsou zranitelné vůči pečovatelským potřebám svých příbuzných, takže jsou méně dostupné pro profesní činnost[10]; vyzývá Komisi a členské státy k ambicióznímu provádění a posílení záruky pro děti s cílem zajistit, aby všechny děti v EU, včetně dětí v odlehlých oblastech, měly přístup ke zdravé výživě, odpovídajícímu bydlení, zdravotní péči, vzdělávání, péči a volnočasovým aktivitám; připomíná význam začlenění práv dětí do všech vnitřních i vnějších politik, činností a programů EU (legislativních i nelegislativních), které se mohou přímo či nepřímo dotýkat dětí, a zajištění jednoty a soudržnosti; zdůrazňuje význam provádění doporučení týkajícího se záruky pro děti[11];

18. zdůrazňuje, že každé páté dítě v Evropě je obětí určité formy sexuálního násilí, že k většině případů zneužívání dochází v hypotetickém vztahu důvěry a že děti představují asi jednu čtvrtinu obětí obchodování s lidmi, většinou pak jde o dívky, které se často stávají obětí pohlavního vykořisťování[12]; konstatuje, že mladé žadatelky o azyl čelí genderově podmíněnému násilí; odsuzuje všechny formy násilí, zneužívání, vykořisťování a zanedbávání dětí; naléhavě vyzývá členské státy, aby se zapojením škol a zdravotnických systémů vytvořily a uplatňovaly integrované systémy prevence a ochrany dětí s cílem odstranit násilí, zneužívání, vykořisťování a zanedbávání, včetně veřejných služeb, s cílem vytvořit podmínky rychlé reakce, zajistit ochranné prostředí a pomoci posílit postavení dětí; zdůrazňuje, že všechny děti mají právo na ochranu před zneužíváním, násilím a zanedbáváním;

19. poukazuje na význam vzdělávání dívek a žen a posílení jejich postavení jako faktoru snižování genderových nerovností a sociálního vyloučení; v tomto ohledu zdůrazňuje význam školních programů, které se kriticky zabývají stereotypy a jejich negativním dopadem na dívky a ženy, ale také na chlapce a muže, s cílem tyto stereotypy odstranit; doporučuje, aby členské státy zajistily, aby všechny děti měly přístup k inkluzivnímu a kvalitnímu vzdělávání v každém věku, ať už formálnímu nebo neformálnímu; zdůrazňuje, že komplexní sexuální výchova pro všechny děti je zásadním opatřením pro skoncování s nerovnostmi a při vytváření společnosti bez násilí, neboť rozbíjí škodlivé genderové stereotypy a podporuje rozmanitost, tělesnou autonomii a fyzickou a duševní nedotknutelnost;

20. uznává zásadní význam školního prostředí jako poskytovatele každodenního výživného jídla (v mnoha případech jediného) a propagátora vzdělávání v oblasti výživy, který přesahuje rámec školy; vyzývá členské státy, aby na všech stupních povinné školní docházky zajistily alespoň jedno kvalitní jídlo zdarma;

---

[10] Eurofound, „*Economic and social inequalities in Europe in the aftermath of the Covid-19 pandemic*“ (Hospodářské a sociální nerovnosti v Evropě po pandemii COVID-19), Úřad pro publikace Evropské unie, Lucemburk, 24. ledna 2023.

[11] Doporučení Rady (EU) 2021/1004 ze dne 14. června 2021, kterým se zavádí evropská záruka pro děti (Úř. věst. L 223, 22.6.2021, s. 14).

[12] Sdělení Komise ze dne 24. března 2021 „Strategie EU pro práva dítěte“ (COM(2021)0142).

21. považuje za nezbytné, aby členské státy vypracovaly politiky, které by řešily problém rozšíření dětské práce v EU; v této souvislosti poukazuje na doporučení Mezinárodní organizace práce, v nichž se zdůrazňuje, že s cílem omezit chudobu a nejistotu, která vede k dětské práci, je nutné rozšířit sociální ochranu dětí a jejich rodin; je nutné zajistit, aby narození každého dítěte bylo registrováno, aby děti měly právní identitu a mohly od narození požívat svých práv; je třeba podporovat důstojnou práci, která zajišťuje spravedlivou mzdu, se zvláštním důrazem na pracovníky v neformální ekonomice; je zapotřebí podporovat vhodná specifika života na venkově, mimo jiné podporou diverzifikace hospodářství, investicemi do infrastruktury a služeb a rozšířením ochrany a plánování plodin, zejména v rámci rodinných zemědělských podniků, které jsou při uplatňování zemědělských postupů stále částečně závislé na celé domácnosti; je nutné zajistit, aby existovaly právní předpisy na ochranu dětí podpořené státními nástroji nezbytnými pro provádění těchto předpisů; a je třeba řešit genderové otázky a otázky diskriminace, které zvyšují riziko dětské práce související s neplacenou prací v domácnosti, zejména v případě dívek;

22. konstatuje, že mezi nejvíce postižené chudobou patří děti z různých prostředí, např. migranti, uprchlíci, žadatelé o azyl, děti bez dokladů a děti bez doprovodu; konstatuje, že chudobou jsou ohroženy také děti žijící v rodinách s rodičem samoživitelem nebo velké znevýhodněné rodiny, děti se zdravotním postižením a děti patřící k etnickým menšinám[13]; zdůrazňuje, že v přístupu ke zdravotní péči a vzdělání pro nejchudší a nejzranitelnější děti existují rozdíly; podtrhuje, že romské děti a podle odhadů 11 milionů dětí se zdravotním postižením patří k nejvíce znevýhodněným, pokud jde o přístup ke kvalitnímu vzdělání; konstatuje, že zatímco u romských dětí v Evropě je vyšší pravděpodobnost, že předčasně ukončí základní nebo sekundární úroveň školního vzdělávání, aniž by získaly základní dovednosti, děti se zdravotním postižením zůstávají ze školy a kvalitního učení vyloučeny úplně[14]; zdůrazňuje, že podle globálního indexu zdraví žen nebylo v EU za posledních 12 měsíců testováno na žádné ze čtyř kritických onemocnění žen přibližně 44 % všech žen; konstatuje, že genderová nerovnost brání ženám a dívkám v přístupu k informacím o zdraví a ke kritickým službám; zdůrazňuje význam snižování rozdílů v oblasti zdravotní péče pro ženy; vyzývá Komisi a členské státy, aby ve vnitrostátních strategiích týkajících se Romů upřednostňovaly práva dětí a zajistily, aby romské děti měly rovný přístup k základním službám, se zvláštním zaměřením na předškolní vzdělávání a péči a primární a sekundární vzdělávání, zdravotní péči, výživu a důstojné bydlení; je si vědom toho, že pro dívky, které čelí vícenásobné diskriminaci, jsou překážky bránící jim v přístupu k jejich právům a překonání chudoby ještě složitější; konstatuje, že z tohoto důvodu je pravděpodobné, že budou v plánech na řešení potřeb zranitelných skupin přehlíženy; zdůrazňuje význam investic do soukromého i veřejného vzdělávání, které zajistí cílené výukové metody a individualizovaný přístup pro děti patřící ke zranitelnějším sociálním skupinám, jako jsou rodiny a komunity, které jsou vystaveny vyloučení; zdůrazňuje, že tento přístup by měl zahrnovat spolupráci mezi učiteli, sociálními a pedagogickými odborníky, rodinami a komunitami; vyzývá Komisi a členské státy, aby začlenily práva dětí do evropské strategie práv osob se zdravotním postižením na období 2020–2030 a podporovaly

[13] Save the Children, „*Over 200,000 more children are at risk of poverty in the European Union: Save the Children report*“ (Dalších více než 200 000 dětí v Evropské unii je ohroženo chudobou: zpráva organizace Save the Children), 7. března 2023.
[14] Regionální kancelář fondu UNICEF pro Evropu a Střední Asii, „*Situation of Children in Europe and Central Asia*“ (Situace dětí v Evropě a ve Střední Asii), leden 2023.

rodiny investicemi do posilování postavení dětí a jejich rodin a do práva na nezávislý život;

23. připomíná, že v Evropě trpí devět milionů dospívajících (ve věku od deseti do devatenácti let) duševními poruchami, přičemž ve více než polovině všech případů se jedná o úzkosti a deprese; zdůrazňuje, že duševní nepohoda je výraznější u žen a členů komunity LGBTQIA+ v důsledku diskriminace a marginalizace[15]; dále zdůrazňuje, že se také často vyskytují poruchy duševního zdraví u dětí bez doprovodu a dospívajících migrantů, protože situace, jíž jsou tyto děti vystaveny, má značný dopad na duševní zdraví; konstatuje, že omezení v souvislosti s onemocněním COVID-19 výrazně snížila sociální příležitosti a interakci dětí, což způsobilo rozsáhlé narušení a větší výskyt příznaků deprese, zejména u dospívajících dívek[16]; konstatuje, že školy usnadňují přístup k duševnímu zdraví a psychosociální podpoře; připomíná, že fond UNICEF zdůraznil osvědčené strategie, jako je provádění programů zaměřených na budování povědomí a posílení dovedností dospívajících vypořádat se emocionálně s jejich situací, začlenění poradenských služeb v oblasti duševního zdraví do vzdělávání, odbornou přípravu učitelů a zaměstnanců ohledně toho, jak posilovat dobré životní podmínky studentů, a na vytváření bezpečných prostor pro diskusi a sdílení obav dětí[17]; zdůrazňuje, že členské státy musí vyčlenit dostatečné finanční prostředky na léčbu duševních a psychosociálních problémů a zlepšit regionální infrastrukturu prostřednictvím programu fondu ESF+ a Evropského fondu pro regionální rozvoj, včetně cílených programů pro zranitelné skupiny;

24. konstatuje, že nerovnosti v oblasti zdraví mezi ženami významně souvisí se socioekonomickým statusem a zeměpisným regionem a že je zásadní zohlednit sociální a hospodářské faktory, které ovlivňují životy žen a jejich zdraví v různých životních fázích; poukazuje na to, že ve všech členských státech, včetně venkovských oblastí, je nedostatek kvalitních, přístupných a prakticky a cenově dostupných pečovatelských služeb; poukazuje na to, že v důsledku široké škály právních, finančních, praktických, sociálních a kulturních překážek a omezení se přístup k sexuálnímu a reprodukčnímu zdraví a právům, včetně bezpečných a legálních potratů, v rámci jednotlivých členských států EU i mezi nimi značně liší; připomíná, že sexuální a reprodukční zdraví a práva jsou jedním z výchozích předpokladů genderové rovnosti;

25. připomíná, že mnoho ukrajinských uprchlic prchajících před útočnou válkou žije v různých členských státech EU i v jiných státech v Evropě a že mají specifické potřeby související s péčí o děti, které je třeba řešit, a to nejen proto, aby se usnadnil jejich přístup na trh práce, ale také jazykové vzdělávání a sociální začlenění jejich dětí; zdůrazňuje, že válka na Ukrajině oslabila přístup ke zdravotní péči, včetně sexuálního a reprodukčního zdraví a práv, a vedla k tomu, že nastala kritická situace, pokud jde o potřeby v oblasti sexuálního a reprodukčního zdraví a práv vysídlených osob***;***

---

[15] UNICEF, „*The Mental Health Burden Affecting Europe's Children*“ (Břímě duševního zdraví doléhá na evropské děti), 4. října 2021.

[16] Save the Children, „*Guaranteeing Children's Future: How COVID-19, cost-of-living and climate crises affect children in poverty and what governments in Europe need to do*“ (Zaručení budoucnosti dětí: jak pandemie COVID-19, krize životních nákladů a klimatická krize ovlivňují děti trpící chudobou a co musí udělat evropské vlády), březen 2023.

[17] UNICEF, „*The Mental Health Burden Affecting Europe's Children*“ (Břímě duševního zdraví doléhá na evropské děti), 4. října 2021.

26. vyzývá členské státy, aby řešily výzvy, jimž čelí ukrajinské uprchlice, jako jsou jazykové bariéry, větší pravděpodobnost sociální izolace a omezené sociální sítě; konstatuje, že ukrajinští uprchlíci mohou být dále ohroženi chudobou a sociálním vyloučením; konstatuje, že povinnosti v oblasti péče jsou překážkou zaměstnanosti ukrajinských žen (33 %) ve srovnání s ukrajinskými muži (9 %); vyzývá členské státy, aby tyto výzvy řešily tím, že nabídnou specializovanou podporu na péči o děti, jako je podpora nebo dávky na péči o děti[18];

27. zdůrazňuje, že podle zprávy organizace Save the Children[19] žije v oblastech zasažených ozbrojenými konflikty více dětí než kdykoli dříve v uplynulých dvou desetiletích (zejména v Afghánistánu, Jemenu, Jižním Súdánu, Středoafrické republice, Demokratické republice Kongo, Sýrii, Iráku, Mali, Nigérii a Somálsku), přičemž v důsledku konfliktů každoročně umírá na 100 000 dětí; připomíná, že v roce 2017 žilo v oblastech postižených konflikty 420 milionů dětí (18 % všech dětí na světě), což je o 30 milionů více než v předcházejícím roce;

28. vyzývá Komisi a členské státy, aby bojovaly proti strukturální diskriminaci a umožnily všem neomezený a nediskriminační přístup na trh práce, což také zlepšuje vývoj dětí, posiluje sociální začlenění a spravedlnost a snižuje chudobu; vyzývá Komisi a členské státy, aby předložily konkrétní opatření na podporu přístupu k pracovním místům a bezpečnosti pro uprchlíky a migranty; vyzdvihuje v tomto ohledu evropskou směrnici o transparentnosti odměňování a směrnici o minimální mzdě[20], což jsou další opatření, která mají za cíl odstranit rozdíly v odměňování žen a mužů; poukazuje na to, že spravedlivé odměňování pomáhá udržitelně bojovat proti chudobě žen; zdůrazňuje, že finanční prostředky EU umožňují na vnitrostátní úrovni investovat do boje proti chudobě dětí a do jejich sociálního začleňování a podporovat je;

29. vyzývá Komisi, aby předložila soubor opatření a doporučení zaměřených na podporu přechodu k takové ekonomice, která by postavila péči do středu zájmu politik EU a členských států a zaručila včasný a rovný přístup ke kvalitním pečovatelským službám, například prostřednictvím vzdělávání v oblasti poskytování péče, a zároveň účinně využívala dostupné nástroje EU a vyčlenila dostatečné finanční prostředky na tuto oblast; připomíná, že kromě fondu ESF+ lze k financování programů, které ovlivňují život dětí a jejich rodin, přímo či nepřímo využít i další zdroje financování EU, jako je Evropský fond pro regionální rozvoj nebo Fond evropské pomoci nejchudším osobám;

30. vyzývá Komisi a členské státy, aby v souladu s doporučeními Světové zdravotnické organizace vytvořily systém sledování kojení na úrovni EU, který by poskytoval informace o situaci a přispíval k rozvoji politiky na podporu kojení;

31. požaduje, aby se zásady genderového mainstreamingu a genderového rozpočtování promítly do všech oblastí politiky a také do návrhu opatření, jejichž cílem je reagovat na konkrétní krize postihující ženy a dívky; proto zdůrazňuje nutnost shromažďovat

[18] Organizace pro hospodářskou spolupráci a rozvoj, „*What are the integration challenges of Ukrainian refugee women?*“ (Jakým výzvám čelí ukrajinské uprchlice při integraci?), 30. května 2023.
[19] Save the Children, „*Stop the War on Children: Protecting children in 21st century conflict*“ (Zastavte válku proti dětem: ochrana dětí v 21. století během konfliktu), 2019.
[20] Směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2022/2041 ze dne 19. října 2022 o přiměřených minimálních mzdách v Evropské unii (Úř. věst. L 275, 25.10.2022, s. 33).

konkrétně rozčleněná data a rozvíjet odborné znalosti týkající se tematiky genderu a posouzení dopadů na genderovou rovnost s cílem zajistit, aby byl plně začleňován genderový rozměr a aby byly lépe pochopeny účinky těchto politik na ženy a byla přijata náležitá opatření; žádá opatření zaměřená na rovnost žen a mužů prostřednictvím vyčlenění finančních prostředků, která by řešila specifické potřeby žen v návaznosti na negativní dopady vícenásobných krizí, zejména v oblasti zaměstnanosti, genderově podmíněného násilí a v oblasti sexuálního a reprodukčního zdraví a práv, a to případně i pokud jde o programy a nástroje v rámci nástroje Next Generation EU a dlouhodobého rozpočtu EU na období 2021–2027.

INFORMACE O PŘIJETÍ VE VÝBORU POŽÁDANÉM O STANOVISKO

Datum přijetí	19.9.2023
Výsledek konečného hlasování	+: 24 –: 2 0: 4
Členové přítomní při konečném hlasování	Isabella Adinolfi, Christine Anderson, Robert Biedroń, Vilija Blinkevičiūtė, Annika Bruna, Maria da Graça Carvalho, Margarita de la Pisa Carrión, Gwendoline Delbos-Corfield, Lina Gálvez Muñoz, Lívia Járóka, Arba Kokalari, Alice Kuhnke, Elżbieta Katarzyna Łukacijewska, Karen Melchior, Johan Nissinen, Maria Noichl, Carina Ohlsson, Pina Picierno, Evelyn Regner, Diana Riba i Giner, Eugenia Rodríguez Palop, María Soraya Rodríguez Ramos, Maria Veronica Rossi, Christine Schneider, Sylwia Spurek
Náhradníci přítomní při konečném hlasování	Abir Al-Sahlani, Silvia Modig, Eleni Stavrou, Hilde Vautmans
Náhradníci (čl. 209 odst. 7) přítomní při konečném hlasování	Laura Ballarín Cereza

JMENOVITÉ KONEČNÉ HLASOVÁNÍ VE VÝBORU POŽÁDANÉM O STANOVISKO

24	+
ID	Annika Bruna
PPE	Isabella Adinolfi, Maria da Graça Carvalho, Elżbieta Katarzyna Łukacijewska, Christine Schneider, Eleni Stavrou
Renew	Abir Al-Sahlani, Karen Melchior, María Soraya Rodríguez Ramos, Hilde Vautmans
S&D	Laura Ballarín Cereza, Robert Biedroń, Vilija Blinkevičiūtė, Lina Gálvez Muñoz, Maria Noichl, Carina Ohlsson, Pina Picierno, Evelyn Regner
The Left	Silvia Modig, Eugenia Rodríguez Palop
Verts/ALE	Gwendoline Delbos-Corfield, Alice Kuhnke, Diana Riba i Giner, Sylwia Spurek

2	-
ECR	Johan Nissinen
ID	Christine Anderson

4	0
ECR	Margarita de la Pisa Carrión
ID	Maria Veronica Rossi
NI	Lívia Járóka
PPE	Arba Kokalari

Význam zkratek:
+ : pro
- : proti
0 : zdrželi se